

**UCHWAŁA NR XLII/388/17
RADY MIEJSKIEJ KARPACZA**

z dnia 27 września 2017 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Karpacza na lata 2017-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), uchwala się, co następuje

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Karpacza na lata 2017-2023, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Karpacza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Karpacz

Ewa Walczak

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Karpacza na lata 2017-2023

Rozdział 1.

Wstęp

Wynikający z ustawy o pomocy społecznej obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, stwarza jednocześnie okazję przygotowania dokumentu, który może posłużyć jako narzędzie wprowadzania zmian i osiągnięcia celów rozwojowych dla gminy. Choć strategia ta, odnosi się do zagadnień problemowych w obszarze społecznym, to w propozycjach interwencji nawiązuje do ogólniejszej wizji rozwoju. Poprawa warunków życia społecznego bez powiązania ich ze zmianami w pozostałych obszarach funkcjonowania nie jest możliwa.

Należy równocześnie pamiętać, iż rolą władz publicznych w zakresie polityki społecznej, jest przede wszystkim kreowanie warunków dla społecznego rozwoju i samodzielnego zaspokajania potrzeb społecznych. Cele polityki społecznej we wspólnocie europejskiej również promują rozwiązania ukierunkowane na wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego, pozwalającego na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym, czyli pomocy dla samopomocy. Dlatego oprócz działań o charakterze interwencyjnym strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna uwzględniać podejmowanie działań w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki społecznej oraz działań aktywizujących osoby zagrożone marginalizacją.

Dla zapewnienia skuteczności działań w procesie zmian niezbędna jest aktywna współpraca osób objętych oddziaływaniem instytucji udzielających wsparcia. Obowiązek ten nakłada sama ustawa, która stanowi, że: „osoby lub rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej”. Drugim ważnym elementem jest efektywna współpraca pomiędzy samymi instytucjami. Gmina, zaspokajając potrzeby mieszkańców powołuje różnego typu jednostki organizacyjne i podejmuje współpracę z innymi podmiotami działającymi w sferze integracji społecznej, które winny działać według wspólnie przyjętej strategii i realizować wynikające z niej cele. Na podstawie art. 16 b ustawy o pomocy społecznej strategia zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określone cele strategiczne dla projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, ramy finansowe, sposoby i wskaźniki realizacji działań.

Zadania w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców gminy określają niżej wymienione podstawowe akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- 5) ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r., poz. 489 z późn. zm.);

- 6) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r., poz. 1055 z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.);
- 10) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 z późn. zm.);
- 11) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Z 2017 r., poz. 180);
- 12) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59 z późn. zm.);
- 13) ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U z 2016 r. poz. 195 z późn. zm.);
- 14) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U.z 2016 r. poz.785 z późn. zm.);
- 15) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r., poz. 882);
- 16) ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 z późn. zm.);
- 17) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2016 r. , poz.1793 z późn. zm.).

Realizacja Strategii jest spójna z niżej wymienionymi dokumentami państwowymi.

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy Wymiar Integracji.

Program ten jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, utworzonym w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz innych strategii rozwoju zwłaszcza Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Uwzględnia również politykę państwa obejmującą walkę z ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym Programu jest trwale zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln oraz wzrost spójności społecznej. Ponadto, Program zakłada progres na czterech płaszczyznach:

- 1) gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie młodzieży szansy wejścia na rynek pracy i zakładania rodzin – „Zasadniczym efektem powinno być stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych, który przygotowuje młodzież do wejścia na rynek pracy, umożliwi zdobycie niezbędnych kompetencji i umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową, a także rozwój rodziny.”;
- 2) aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko - „W tym przypadku podstawowym efektem ma być rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem. Chodzi o łączenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie znaczenia społeczności lokalnej z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-społecznego.”;
- 3) zapobieganie niepewności mieszkaniowej – „Najważniejsze będzie zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem, co zwiększy bezpieczeństwo rodzin i umożliwi ich aktywizację zawodową. Ważne też będzie zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności, które powodują wykluczenie społeczne.“ ;
- 4) seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni – „Podstawowy efekt realizowanych działań to zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym przyjaznych form opieki i aktywnego spędzania czasu oraz możliwości włączenia się do życia społecznego.“.

2. Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej 2020 – określa on kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w oparciu o diagnozę sektora ekonomii społecznej uwzględniając aktualny kontekst polityczny, społeczny i gospodarczy w Polsce i w Unii Europejskiej.

3. Rządowym Programem Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020.

Program zakłada włączenie sektora organizacji pozarządowych do działań służących zaangażowaniu seniorów w aktywność społeczną w czterech sektorach:

- 1) edukacja osób starszych – poszerzenie oferty edukacyjnej dla osób starszych, które zamierzają edukować się oraz rozwijać, przy wykorzystywaniu potencjału oraz kapitału, którym dysponują poszczególne osoby;
- 2) aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową - aktywności osób starszych oraz włączenie do wspólnych działań młodszego pokolenia, co pozwoli na budowanie wzajemnego zrozumienia oraz rozwój umiejętności społecznych;
- 3) partycypacja społeczna osób starszych - działania na rzecz zwiększenia udziału osób starszych w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym i politycznym, co przyczyni się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- 4) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych. Kluczowe znaczenie ma tutaj tworzenie lokalnych sieci wsparcia opartych na działaniach wolontariuszy w celu tworzenia środowiska samopomocy.

4. Programem Operacyjnym „Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020”, POWER 2014-2020.

Jest on jednym z 6 programów krajowych jakie będą realizowane w okresie 2014-2020. Program finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego, a jego celem są reformy w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia.

5. Wieloletnim Programem Wspierania Finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”.

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

- 1) poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;
- 2) poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- 3) kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

6. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

Program ma na celu zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska w Polsce, a także zwiększyć poziom kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Rozdział 2. Charakterystyka Gminy Karpacz

Karpacz jest gminą miejską o powierzchni 37,96 km² położoną w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie jeleniogórskim. Miasto typowo górskie ulokowane na wysokości 480-885 m.n.p.m. u podnóża Śnieżki, sąsiaduje z gminami Kowary i Podgórzyn oraz Republiką Czeską. Ze względu na atrakcyjne położenie, liczne walory przyrodnicze Karpacz jest zaliczany do znanych ośrodków turystycznych w Karkonoszach. Prócz popularnej tu zimowej turystyki sportowej, oferuje bogaty wachlarz turystyki górskiej i krajobrazowej. Posiada zasobną bazę

noclegową (ok. 13 tys. miejsc noclegowych) i restauracyjno-wyżywieniową dającą zatrudnienie mieszkańcom miasta i sąsiednich gmin.

2.1. Dane demograficzne

Miasto Karpacz zamieszkuje 4505 osób, z czego 2085 stanowią mężczyźni a 2420 kobiety. Statystykę stałych mieszkańców miasta Karpacz według wieku i płci (stan na 31.12.2016) obrazuje poniższa tabela.

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0 - 2	48	51	99
3	18	14	32
4 - 5	36	34	70
6	15	19	34
7	22	24	46
8 - 12	91	94	185
13 - 15	62	55	117
16 - 17	24	42	66
18	18	13	31
19 - 60	0	1384	1384
19 -65	1481		1481
>60	0	690	6
>65	270		270
Ogółem	2085	2420	4505

Źródło: Referat Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta w Karpaczu

2.2. Mieszkalnictwo

Karpacz charakteryzuje zabudowa rozproszona. Budynki zlokalizowane są wzdłuż głównych ulic biegnących przez miasto oraz przy niewielkich uliczkach bocznych, kilka bloków mieszkalnych zlokalizowanych jest u zbiegu ulic Zagajnik, Nadrzeczna i Kolejowa.

Gmina Karpacz dysponuje stałą liczbą 180 mieszkań komunalnych i 44 socjalnych.

	2014	2015	2016
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	180	180	180
w tym: Liczba mieszkań socjalnych	48	46	44
Liczba wiosek złożonych na mieszkanie komunalne	32	35	26
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	20	20	17
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	4	4	3

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

W mieście bardzo rozpowszechniło się ostatnio budownictwo tzw. „apartamentowców”, które nie ma wpływu na zasoby gminy ale daje jednak możliwość wynajmu mieszkania osobom podejmującym zatrudnienie w Karpaczu.

2.3. Bezpieczeństwo

Na co dzień nad bezpieczeństwem mieszkańców i turystów czuwa: GOPR, Ochotnicza Straż Pożarna, Straż Miejska i Policja. Na terenie miasta działa Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, który został stworzony do pomocy Burmistrzowi Karpacza w działaniach mających na celu zapobieganie skutkom klęsk żywiołowych oraz ich usuwaniu. Podstawowe zadania Zespołu to ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń, przygotowanie propozycji działań i przedstawienie Burmistrzowi wniosków dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w gminnym planie zarządzania kryzysowego, przekazywanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami.

2.4. Rynek Pracy

Stan bezrobocia odnotowanego na terenie Miasta Karpacza monitorowany jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze. W roku 2016 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła 148 osób (o 10 mniej niż w roku 2015), z tego 54 to kobiety (o 5 mniej niż w roku 2015). Prawo do zasiłku posiadało 17 bezrobotnych. Osoby długotrwale bezrobotne stanowią 56,75 % wszystkich bezrobotnych z terenu Karpacza zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jeleniej Górze. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wykazywana w statystykach PUP w Jeleniej Górze stanowi zaledwie 44,68 % osób, którym w 2016 roku udzielono pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze współpracował z ponad 1.400 pracodawcami i podmiotami gospodarczymi działającymi w Jeleniej Górze. Pozyskano 3.047 miejsc pracy i aktywizacji zawodowej. Statystyki nie przekładają się na gotowość osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia. Od ponad roku duże hotele z terenu Karpacza korzystają z możliwości zatrudnienia obcokrajowców, głównie osób z Ukrainy, które przyjeżdżają do pracy w naszym mieście całymi rodzinami. Wielu Karpaczan zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jeleniej Górze jako osoby bezrobotne zatrudnianych jest w tzw. "szarej strefie". Znaczny odpływ pracowników zaobserwowano w związku z pojawieniem się uprawnień do świadczenia wychowawczego (500+).

2.5. Ochrona zdrowia

Na terenie Karpacza funkcjonuje Centrum Medyczne Karpacz, dawniej Centrum Pulmunologii i Alergologii w Karpaczu S.A. . W ramach działalności ośrodka funkcjonuje osiem oddziałów szpitalnych. Ponadto poradnie specjalistyczne, dział rehabilitacji, pracownia endoskopii, laboratorium analityczne oraz przychodnia POZ w Karpaczu. Poza podstawową specjalizacją, jaką jest pulmonologia i alergologia przez lata rozwinięto także inne specjalizacje: rehabilitację pulmonologiczną, kardiologiczną i ogólnoustrojową (dorosłych oraz dzieci), a także stworzono nowoczesną pracownię diagnostyki endoskopowej. W Centrum wykonywane są także zabiegi z zakresu mikrochirurgii oka (Okulistyka „Wzrok”) oraz laryngologii. Centrum świadczy zarówno usługi komercyjne jak i finansowane przez NFZ. Mieszkańcy Karpacza oraz regionu mogą korzystać z konsultacji i terapii. Ośrodek jest także organizatorem turnusów rehabilitacyjnych z dofinansowaniem PFRON. Poradnia POZ zapewnia obsługę pacjentów w godzinach 8.00 – 18.00. W Karpaczu działają cztery praktyki stomatologiczne posiadające kontrakt z NFZ. Mieszkańcy mają możliwość udziału w badaniach przesiewowych i programach profilaktycznych. Dorośli mieszkańcy Karpacza w 2016 roku objęci zostali programem z zakresu profilaktyki stomatologicznej w kierunku

zmian nowotworowych jamy ustnej. W ramach programu Karpacz + 50 realizowano gimnastykę korekcyjną, gimnastykę rehabilitacyjną oraz nordic walking. Z tej formy zagospodarowania czasu wolnego skorzystało w 2016 roku około 80 seniorów. Natomiast 220 uczniów Zespołu Szkół w Karpaczu objęto bezpłatnymi działaniami profilaktycznymi polegającymi na badaniu stanu uzębienia. Badania obejmowały przegląd jamy ustnej, rozpoznawanie stanów próchnicznych, wykrywanie wad ortodontycznych oraz instruktaż mycia zębów.

2.6. Kultura i edukacja

W Karpaczu zlokalizowane są dwa muzea: Muzeum Sportu i Turystyki oraz Miejskie Muzeum Zabawek ze zbiorów Henryka Tomaszewskiego. Pierwsze powstało w 1974 roku i mieści się w zabytkowym domu przysłupowym. Jego zbiory obejmują trzy działy: geneza i rozwój turystyki, dzieje sportów zimowych i ochronę przyrody.

Miejskie Muzeum Zabawek powstało w 1995 roku z prywatnej kolekcji Henryka Tomaszewskiego – znanego mima i założyciela Pantomimy Wrocławskiej, który gromadził zabawki z miejsc, w których występował. Kolekcja ukazuje przekrój zabawkarstwa obejmujący około 200 lat od XVIII – wiecznych figurek szopkowych poprzez lalki z XIX wieku, aż po zabawki typowe dla XX wieku. Tutaj zobaczyć można lalki z Japonii, Meksyku czy Australii. W Muzeum można również obejrzeć wystawy czasowe, które prezentują kolekcje mieszkańców Karpacza i okolic. Placówka często organizuje warsztaty dla dzieci i rodzin oraz imprezy tematyczne.

W Karpaczu tworzy wielu artystów: malarzy, rękodzielników i fotografików zarówno profesjonalistów, jak i amatorów. Ich prace można nabyć w lokalnych galeriach.

W listopadzie 1996 roku w Karpaczu rozpoczął swoją działalność Chór Ekumeniczny. Powstał z połączenia grupy osób związanych z zespołem Wang przy parafii ewangelicko-augsburskiej Wang w Karpaczu i grupy śpiewających pasjonatów z parafii rzymskokatolickiej. Chór wiele koncertuje, przeważnie w kościołach zarówno w kraju, jak poza granicami.

Kolejnym zespołem z tradycjami jest zespół wokalny "Złota Aura", który powstał jesienią 1997 roku przy Z.N.P. Sekcji Emerytów i Rencistów w Karpaczu. Na repertuar składają się przede wszystkim piosenki biesiadne, patriotyczne, wojskowe, religijne i ludowe. Miasto organizuje i współfinansuje szereg cyklicznych imprez kulturalnych najważniejsze to:

- 1) Mistrzostwa Polski z Jajem;
- 2) Jany – Noc Świętojańska nad Wodospadem;
- 3) Festiwal Smaków Liczyrzepy;
- 4) Obchody św. Wawrzyńca;
- 5) European Voice & Music Festival;
- 6) Gitarą i Piórem.

2.7. Oświata

Karpacz posiada bogatą ofertę edukacyjną. Na terenie miasta funkcjonują 2 przedszkola (publiczne i niepubliczne), w których łącznie opiekę znajduje 222 dzieci. Liczba miejsc w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców Karpacza. Od 2017 roku przy Niepublicznym przedszkolu nr 2 powstał Klub Dziecięcy „Maluszek” zapewniający opiekę dzieciom od 20 miesiąca życia do 3 lat.

Na terenie Karpacza zlokalizowane są 4 szkoły: Szkoła Podstawowa, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Karpaczu - Szkoła 707, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Centrum Medycznym Karpacz, oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, który posiada również internat dla młodzieży spoza Karpacza. Szkoły są dobrze wyposażone, uczniowie mają dostęp do 2 hal sportowych (przy ul. Konstytucji 3 Maja i ul. Gimnazjalnej) których odbywają się zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne. Z hal sportowych mogą korzystać również mieszkańcy, za niewielką opłatą. W szkołach są sale komputerowe, biblioteki, pomieszczenia świetlicowe. Stołówki szkolne prowadzą dożywianie uczniów. W stołówce przy ulicy Konstytucji 3 Maja posiłki, w ramach programu „Pomoc państwa

w zakresie dożywiania” otrzymują dorośli mieszkańcy Karpacza. Gmina zapewnia środki transportu dzieciom mieszkającym w odległości powyżej 3 kilometrów od szkoły oraz dzieciom, uczęszczającym do szkół i przedszkoli specjalnych w Jeleniej Górze.

Stronę dydaktyczną i wychowawczą zapewnia dzieciom wykwalifikowana kadra pedagogiczna. Szkoły borykają się z typowymi problemami opiekuńczo- wychowawczymi, które w znacznej mierze są wynikiem sytuacji rodzinnej dzieci. Do najczęstszych należą przejawy agresji rówieśniczej, wagarowanie, pojawia się stosowanie używek. Pedagodzy szkolni w ramach profilaktyki prowadzą odpowiednie programy terapeutyczne, dla rodziców naukę umiejętności wychowawczych w ramach Szkoły rodzica. Problemy rodzinne wpływają negatywnie na dzieci, stąd potrzeba działań profilaktycznych w tym zakresie.

2.8. Sport i kultura fizyczna

Bardzo ważnym aspektem rozwoju Karpacza pod względem atrakcyjności turystycznej i bazy sportowo - rekreacyjnej jest podnoszenie jakości obiektów sportowych i budowanie nowych. Baza sportowa zdecydowanie uatrakcyjnia i promuje miasto jako bazę sportowo – treningowo – rekreacyjną dla wielu dyscyplin sportowych i turystów. Obecnie trwa rozbudowa stadionu miejskiego ze środków własnych gminy Karpacz oraz pozyskanych środków z Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Działają kluby sportowe: Grań, Śnieżka, Karpatka. Gmina Karpacz organizuje i finansuje około 30 imprez sportowych rocznie. Cyklicznie odbywają się:

- Skijoering;
- Zimowy Ultramaraton Karkonoski;
- Rajd Arado;
- Everyboard Festival;
- Piknik Entuzjastów Harley – Davidson;
- Uphill Race Śnieżka;
- 3 x Śnieżka – 1 x Mont Blanc;
- Kill the Devil Hill;
- Bieg do Kotła Łomniczki;
- Lawina.

Gmina Karpacz finansuje także lekcje W-F na śniegu dla dzieci z przedszkola i klas I-II Szkoły Podstawowej w Karpaczu, Zimowe Igrzyska Dobrej Zabawy, Akademię Piłkarską dla dzieci szkolnych, funduje stypendia sportowe dla uczniów i saneczkarzy. Z budżetu partycypacyjnego mieszkańcy Karpacza Górnego mają finansowane wyjścia na basen do Hotelu Gołębiwski.

Rozdział 3.

Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu

Szeroko rozumianą pomocą społeczną na terenie Karpacza zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Karpaczu. Zgodnie ze swoim statutem Ośrodek realizuje zadania własne i zadania zlecone z zakresu administracji określone w przepisach dotyczących: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, programu „Rodzina 500+”.

Pierwszoplanowym problemem wśród rodzin objętych pomocą społeczną jest kwestia ubóstwa. Ubóstwo określa się, jako stan, w którym jednostka lub grupa odczuwa brak dostatecznych środków

do życia, a w związku z tym nie ma zaspokojonych podstawowych potrzeb. Pod pojęciem podstawowych potrzeb należy przyjąć katalogowe ujęcie potrzeb przyjętych ustawą o pomocy społecznej, tj.: żywność, opał, schronienie, leki, leczenie, odzież. W każdym przypadku przyznawania świadczeń osobom, czy rodzinom, których dochód nie przekracza ustalonego w ustawie kryterium dochodowego (obecnie 634 zł dla osób samotnie gospodarujących oraz 514 zł na osobę w rodzinie) należy uznać, że (w związku z nieprzekroczeniem kwoty gwarantowanego dochodu) te osoby lub rodziny dotknięte są ubóstwem.

Pomoc dla rodzin dotkniętych problemem ubóstwa polega na działaniach doraźnych (przyznawanie świadczeń pieniężnych: zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe) oraz długofalowych zmierzających do usunięcia przyczyn ubóstwa, wokół których skupiona jest praca socjalna. Życie ze świadczeń pomocy społecznej, które zabezpieczają minimum potrzeb, jest dla wielu rodzin wygodne i niszczy ich chęć do podjęcia pracy czy też innych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji życiowej. W badanym okresie osoby i rodziny długotrwale korzystające z pomocy społecznej w stosunku do ogółu korzystających z pomocy stanowiły: 2014 r. - 84 %, 2015 r. – 54%, 2016 r.- 74%. Najczęstszymi powodami przyznania pomocy są kolejno: ubóstwo, długa i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, alkoholizm i bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2014-2016 obrazuje poniższa tabela.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	139	78	86
Liczba osób w rodzinach	257	135	128
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	69	51	47
Liczba osób w rodzinach	168	106	89
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	50	50	53
Liczba osób w rodzinach	87	71	75
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	76	68	79
Liczba osób w rodzinach	16	89	103
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH			
Liczba rodzin	16	12	11

Liczba osób w rodzinach	67	40	35
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	25	23	23
Liczba osób w rodzinach	43	36	27
NARKOMANIA			
Liczba rodzin	2	2	0
Liczba osób w rodzinach	2	2	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	7	2	1
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	6	1	1
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	10	11	12
Liczba osób w rodzinach	10	19	13
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO			
Liczba rodzin	4	1	1
Liczba osób w rodzinach	7	1	1
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	1	2	1
Liczba osób w rodzinach	1	6	2
KŁĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE			
Liczba osób	0	0	0
SIEROCTWO			
Liczba rodzin	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE			

Liczba rodzin	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDŹMI			
Liczba rodzin	0	0	0

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej MOPS w Karpaczu

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych jest jednym z powodów przyznawania pomocy przez MOPS w Karpaczu. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami w wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Pomoc w tym przypadku zmierza do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Najczęściej niezradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, problemy w pełnieniu ról zawodowych, małżeńskich i rodzicielskich. W wielu przypadkach dzieci pochodzące z rodzin z problemami pozostawiane są same sobie, większość czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają na przygotowanie do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych, w efekcie czego rezygnują z wysiłku zdobywania wiedzy).

Uzależnienia rodziców, problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie jest zadaniem profesjonalnych służb w ramach pomocy społecznej. Problem ten w 2014 roku dotyczył 16 rodzin posiadających dzieci i w kolejnych latach miał tendencje spadkową. Środowiska dotknięte problemem mogą korzystać z pomocy finansowej czy rzeczowej, jak również wsparcia asystenta rodziny, pomocy oferowanej przez pedagogów szkolnych i Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej w Kowarach. Pracownicy socjalni monitorują sytuację rodzin w środowisku współpracując na co dzień z placówkami, w których przebywają dzieci, kuratorami sądowymi, wspomagając rodziców w wypełnianiu ich funkcji.

Ważną formą wsparcia dla rodzin jest pomoc asystenta rodziny, zatrudnionego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Karpaczu w 2014 roku, która skupia się na: wsparciu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrażaniu prawidłowych postaw rodzicielskich, odbudowywaniu więzi i relacji rodzinnych. Praca z rodziną jest również kontynuowana w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Tu działania asystenta ukierunkowane są na rzecz poprawy sytuacji rodziny i umożliwienie powrotu dzieci do rodziny. W pracy z rodziną bardzo ważna jest koordynacja działań instytucji, w MOPS w Karpaczu w tym celu powoływane są zespoły interdyscyplinarne dla rozwiązywania problemów poszczególnych rodzin. W skład takich grup wchodzi najczęściej: pracownik socjalny, asystent rodziny, pedagog szkolny, kurator sądowy i dzielnicowy.

Osoby, które mają problemy z finansowaniem opłat za mieszkania mogą skorzystać z dofinansowania w postaci dodatku mieszkaniowego oraz dodatku energetycznego. Pomoc ta przysługuje na podstawie odrębnych przepisów, a próg dochodowy jest ponad dwukrotnie wyższy od kryterium dochodowego obowiązującego w pomocy społecznej, co pozwala skorzystać z tej formy pomocy osobom, ponoszącym wysokie opłaty mieszkaniowe.

3.2. Uzależnienia

Bardzo liczną i trudną grupę osób korzystających z pomocy stanowią osoby nadużywające i uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi poważny problem społeczny. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców niezależnie od płci, wieku, czy statusu społecznego. Jego zgubne działanie daje się zaobserwować u wielu klientów pomocy społecznej.

Rok	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu
2014	139	25
2015	78	23
2016	86	23

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu zdiagnozowanych problemów alkoholowych stanowi w poszczególnych latach od 18% do 39 % ogółu osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Karpaczu współpracuje w tym zakresie z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorami i policją.

W Karpaczu działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do ustawowych zadań Komisji należy podejmowanie rozmów z osobami mającymi problem alkoholowy w celu poddania się przez nieleczeniu odwykowemu, w razie nieskuteczności tych rozmów podejmowanie działań zmierzających do orzeczenia przez sąd obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego przez osoby uzależnione od alkoholu. W badanym okresie rocznie wpływało średnio około 20 wniosków. Spośród 26 wezwanych w 2016 roku osób stawiło się 18.

Od wielu lat w Karpaczu funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds Uzależnień, w którym trzy razy w tygodniu dyżuruje dwóch terapeutów. Do Punktu zgłaszają się osoby mające problem alkoholowy, osoby współuzależnione a także ofiary przemocy domowej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Karpaczu na spotkania psychoedukacyjne kieruje osoby nadużywające alkoholu. Z tymi osobami zawierane są kontrakty socjalne, co stanowi dodatkową motywację do udziału w spotkaniach.

Ostatnio pojawiło się wśród młodych mieszkańców Karpacza nowe zjawisko, jakim jest używanie tzw. „dopalaczy”.

Karpacz posiada Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach programów uczniowie obejmowani byli programami profilaktycznymi. W 2016 roku były to 3 programy: Karkonoska Szkoła Filmowa – Poznawanie Uzależnień, Cyberprzemoc – Hejt oraz Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć. Programy podejmowały tematykę uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, dostarczały wiedzy na temat istoty uzależnień oraz budowały motywację do podjęcia terapii, oraz poruszały problem przemocy w internecie i konsekwencji jej stosowania. W zajęciach uczestniczyło łącznie 254 uczniów klas IV-VI Szkoły Podstawowej i I-III Gimnazjum.

3.3. Przemoc

Od kwietnia 2013 roku działa Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład zespołu wchodzi 8 osób, są to przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia oraz komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Obsługę Zespołu stosownie do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Karpaczu. Praca z rodziną prowadzona jest w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Liczba „NK” wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego od dwóch lat ma stałą tendencję. W okresie 2014-2016 wpłynęło łącznie 18 „Niebieskich Kart”, w ocenie członków Zespołu 5 z nich było zasadnych i dotyczyło zjawiska przemocy w rodzinie, pozostałe stanowiły element przetargowy w sprawach rozwodowych. Osoby doznające przemocy oraz osoby stosujące przemoc kierowane są do specjalistów, niestety aż do Wałbrzycha.

3.4. Niepełnosprawność

Za niepełnosprawne uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwale lub okresowe utrudnienia, ograniczenia funkcjonowania w środowisku. Osoby niepełnosprawne to takie, które posiadają stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół ds Orzekania o Niepełnosprawności, Komisję lekarską ZUS lub KRUS.

Jak wynika z danych MOPS w Karpaczu problem niepełnosprawności utrzymuje się na względnie stałym poziomie i dotyczy około 50 osób w roku. W zależności od stopnia niepełnosprawności, rodzaju dysfunkcji, sytuacji rodzinnej i finansowej osoby niepełnosprawne korzystają z licznych świadczeń pomocy społecznej, takich jak: zasiłek stały, zasiłek okresowy, czy usług opiekuńczych. Osoby, które wymagają opieki całodobowej, adekwatnie do stanu zdrowia kieruje się do domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo leczniczych, czy hospicjów.

Osobom niepełnosprawnym, które wymagają całodobowej opieki, nie mogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Gmina ponosi duże koszty na zapewnienie opieki całodobowej mieszkańcom. Od 2014 roku koszty wzrosły ponad 70%.

Liczba osób przebywających w DPS oraz koszty pobytu w latach 2014-2016

DPS	2014	2015	2016
Liczba osób	8	8	10
Liczba świadczeń	61	88	103
Kwota świadczeń w złotych	144 508	204 302	249 941

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej MOPS w Karpaczu

Rozdział 4. Analiza SWOT

PROBLEM BEZROBOCIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - działalność Powiatowego Urzędu Pracy; - funkcjonowanie systemu umożliwiającego odbywanie stażu w zakładach pracy; - możliwość wykonywania prac społecznie użytecznych; - rozwinięta sieć usług PUP, znaczna liczba realizowanych programów na rzecz osób bezrobotnych (w tym finansowanych ze środków unijnych); - realizacja programów przeciwdziałających bezrobociu a sprzyjających aktywizacji zawodowej przez inne jednostki niż PUP, tj. OPS czy PCPR; - zaradność i operatywność mieszkańców; - dobre warunki do rozwoju inwestycji szczególnie w obszarze turystyki; - funkcjonowanie zakładów reprezentujących sferę budżetową; - prestiż Karpacza jako ważnego ośrodka turystycznego („magnes przyciągający turystów i gości), a także jako rynku pracy i ośrodka usług publicznych wysokiej jakości. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba ofert pracy dla osób niewykwalifikowanych; - niskie kwalifikacje osób bezrobotnych; - szara strefa bezrobocia (bezrobocie ukryte); - emigracja mieszkańców gminy do innych krajów; - sezonowość rynku pracy; - brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi; - bierność klientów PUP i absolwentów szkoleń, niechęć do podejmowania pracy, rejestracja w Urzędzie Pracy wyłącznie z powodu zainteresowania nabyciem uprawnień do świadczeń socjalnych i zdrowotnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój małych i średnich przedsiębiorstw; - praca organizacji pozarządowych i lokalnych grup działania; - wdrażanie programów przeciwdziałania bezrobociu dla podopiecznych MOPS; - pozyskiwanie środków zewnętrznych np.z PUP na otwieranie działalności gospodarczej; - bliskość Jeleniej Góry. 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokie koszty pracy; - narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
UZALEŻNIENIA I PRZEMOC	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - duże zrozumienie władz gminy i wspieranie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień; - kompleksowa realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów 	<ul style="list-style-type: none"> - przyzwolenie społeczne, mity i stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie; - duża ilość znajdującego się na rynku alkoholu i środków psychoaktywnych niewiadomego

<p>Alkoholowych i Narkomanii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - system zajęć profilaktyczno-wychowawczych działających przy szkołach; - kompleksowa realizacja programów profilaktycznych; - udział w kampaniach profilaktycznych, promocja zdrowego trybu życia bez używek; - działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego oferującego interdyscyplinarną pomoc; - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną; - współpraca z poradniami uzależnień; - współpraca z Policją; - interwencje Policji zakończone wypełnieniem „Niebieskiej Karty”; - funkcjonowanie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; - działalność Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; - profesjonalna i wykształcona kadra MOPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<p>pochodzenia;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała aktywność organizacji pozarządowych, klubów AA; - niewielka oferta pracy dla osób wykluczonych społecznie uzależnionych od substancji psychoaktywnych; - bezradność osób i rodzin uzależnionych od alkoholu; - brak w okolicy izby wytrzeźwień; - czasochłonna procedura sądowa w stosunku do osób nadużywających alkoholu; - przepełnione stacjonarne zakłady leczenia odwykowego; - coraz większa popularność używek wśród ludzi młodych; - pojawianie się nowych substancji psychoaktywnych jak np. tzw. dopalaczy; - wzrost zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży; - stosunkowo mała liczba wyroków skazujących sprawców przemocy domowej w stosunku do ilości prowadzonych postępowań; - wycofywanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa przez ofiary przemocy domowej; - niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących przepisów prawnych (np. zakaz zbliżania się do ofiary, nakaz opuszczenia lokalu, zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych); - koncentracja na przemocy pomiędzy dorosłymi, a niedostateczne zauważanie przemocy wobec dziecka i jego sytuacji w rodzinie; - brak konsekwentnych i zdecydowanych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z organizacjami pozarządowymi; - zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom; - doskonalenie realizatorów gminnego programu poprzez udział i organizację szkoleń; - współpraca z mediami w zakresie promocji działań przeciwdziałających uzależnieniom; - inicjowanie mody na zdrowy tryb życia, bez używek, poszerzanie gamy zajęć sportowo-rekreacyjnych; - wdrożenie procedury „Niebieskich kart” w pracy MOPS i Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - współpraca z organizacjami pozarządowymi; - zwiększenie świadomości społecznej w zakresie poszukiwania pomocy (dzieci, młodzież, ofiary przemocy); - zwiększenie dostępności informacji o zjawisku poprzez druk broszur, Internet; - prowadzenie grup samopomocowych; - budowanie świadomości społecznej dot. potencjalnych zagrożeń, ich skutków i sposobów postępowania; - intensyfikacja programów profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - powiększanie się dysfunkcji rodzinnych; - wzrost nowych przypadków uzależnienia od alkoholu i narkotyków; - liberalizacja przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; - wzrost liczby osób kierujących pojazdami mechanicznymi pod wpływem alkoholu; - wzrost konsumpcji alkoholu przez dzieci i młodzież, - społeczne przyzwolenie dorosłych na przebywanie dzieci i młodzieży na imprezach dla dorosłych i do późnych godzin nocnych; - łatwy dostęp do alkoholu; - utrata pracy spowodowana nadużywaniem alkoholu; - utrata zdrowia na skutek nadużywania alkoholu; - pojawianie się nowych substancji psychoaktywnych jak to miało miejsce w przypadku dopalaczy; - niewydolność wymiaru sprawiedliwości dotycząca wydłużonych procedur sądowych i przewlekłości postępowań w rozpatrywaniu; - powiększanie się dysfunkcji rodzinnych; - wzrost liczby osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych; - choroby psychiczne; - ukrywanie problemu przemocy; - wzrost agresywnych zachowań dzieci i młodzieży;

	<ul style="list-style-type: none"> - nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie; - występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich wykonania w praktyce przez organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości; - bierność klientów pomocy społecznej.
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I STAROŚĆ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - pomoc udzielana przez MOPS i PCPR; - dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych; - życzliwość sąsiedzka, pomoc w potrzebie; - działalność organizacji pozarządowych w tym: Warsztatów Terapii Zajęciowej; - świadczenie usług opiekuńczych; - zainteresowanie problemami społecznymi władz samorządowych; - praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych MOPS w środowisku osób niepełnosprawnych i starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> - bariery architektoniczne i urbanistyczne dla osób niepełnosprawnych; - zbyt wąska oferta kształcenia zawodowego dla osób niepełnosprawnych; - duża liczba osób niepełnosprawnych i starszych korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej; - brak wystarczającej liczby miejsc w hospicjach i zakładach opiekuńczo leczniczych dla osób nieuleczalnie chorych; - starzenie się społeczeństwa; - mała ilość ławek i miejsc do odpoczynku przez osoby niepełnosprawne i w podeszłym wieku; - niekorzystna dysproporcja pomiędzy mieszkańcami w wieku przed i poprodukcyjnym; - pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny, która często pracuje w innym kraju.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z organizacjami pozarządowymi; - aplikowanie przez stowarzyszenia o fundusze pomocowe na realizację programów szczególnie ze środków unijnych; - systematyczna likwidacja barier architektonicznych i komunikacji zbiorowej dla osób niepełnosprawnych; - współdziałanie samorządowych podmiotów polityki społecznej na szczeblu gminy, powiatu; - rozwój usług na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych; - współpraca z mediami w celu kształtowania pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej i w podeszłym wieku. 	<ul style="list-style-type: none"> - powiększanie się dysfunkcji rodzinnych; - powierzanie coraz to nowych zadań gminom bez odpowiednich środków na ich realizację; - ograniczenie środków PEFRON na wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych; - mała ilość ofert pracy dla osób niepełnosprawnych; - wzrost liczby osób niepełnosprawnych; - uzależnienie się od pomocy społecznej; - stosunkowo niski poziom świadomości społeczeństwa o sytuacji osób niepełnosprawnych i starszych, istnienie stereotypów i uprzedzeń; - relatywnie niskie w stosunku do kosztów życia świadczenia emerytalno-rentowe.
SYSTEM POMOCY W PRZYPADKACH BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie PCPR; - działalność Punktu Konsultacyjnego; - realizacja Miejskiego Programu Wspierania Rodziny; - systematyczna realizacja dożywiania dzieci z rodzin najuboższych; - praca pedagogów szkolnych w placówkach oświaty; - funkcjonowanie programów profilaktycznych w szkołach; - funkcjonowanie klubów i stowarzyszeń propagujących sport i rekreację; - rodziny wielopokoleniowe (wzorce); - pomoc świadczona przez pracowników socjalnych MOPS, w tym praca z rodziną asystenta rodziny; - praca Sądu Rejonowego, w tym Wydziału Rodzinnego i Nieletnich oraz kuratorów sądowych – zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka ilość osób zainteresowanych opieką nad dziećmi w ramach rodzin zastępczych; - brak pogotowia opiekuńczego dla dzieci na terenie Jeleniej Góry; - niewystarczająco rozwinięty system pomocy rodzinom z uwagi na ograniczone środki finansowe; - niedostateczna liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie i powiecie; - słabo rozwinięta sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny.

i społecznych; - działalność prewencyjna Komendy Powiatowej Policji oraz dzielnicowych; - aktywne zainteresowanie władz miasta problemami rodziny; - funkcjonowanie ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
- współpraca z organizacjami pozarządowymi; - działalność Klubu PROFIL; - zapewnienie systemu innych form opieki nad dziećmi do lat 3; - wzrost świadomości osób niezaradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w zakresie szukania form pomocy; - polityka państwa wzmacniająca rolę władz lokalnych w działaniach na rzecz dziecka i rodziny; - rozwijanie systemu zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży; - stosowanie aktywizujących metod pracy socjalnej; - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania; - rosnąca świadomość społeczna; - wzrost poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; - pozyskiwanie środków z zewnątrz na programy wspierające rodzinę.	- wzrost przestępczości wśród dzieci i młodzieży; - brak miejsca dla młodocianych przestępców w placówkach resocjalizacyjnych; - wzrost liczby rodziców niezaradnych życiowo (patologie, choroby psychiczne); - postępujące rozluźnienie więzów rodzinnych oraz lansowanie konsumpcyjnego stylu życia; - bierność klientów pomocy społecznej, zjawisko tzw. dziedziczenia biedy; - deficyty w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach dzieci – rodzice, oraz rodzice – dzieci; - coraz większy brak opieki zapracowanych rodziców nad swoimi dziećmi, brak zainteresowania tym co dzieci robią, degradacja relacji rodzinnych.

Rozdział 5. Wnioski

Analiza społeczna wyżej przedstawionych różnych zjawisk, sytuacji, przesłanek utrudniających funkcjonowanie społeczne oparta została na danych dostępnych ze wszystkich źródeł statystycznych, własnych jak i zewnętrznych. Brak w niektórych sytuacjach danych liczbowych jest wynikiem obiektywnych trudności w diagnozie problemu, np.: uzależnienia.

Wskazane byłoby w przyszłości monitorowanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej i uzupełnienie systemu wsparcia o te formy, które umożliwią osobom zagrożonym pełną integrację ze środowiskiem, samodzielność i będą przeciwdziałały izolacji i marginalizacji tych osób, pozwolą zrozumieć im własne problemy, podjąć pracę nad sobą i nad swoim zdrowiem.

Jak wynika z analizy prowadzonych obecnie działań jest to bardzo trudne, ponieważ w świadczeniobiorcach pomocy społecznej utrwalił się mechanizm wyuczonej bezradności. Osoby dysfunkcyjne nie są zainteresowane zmianą swojej sytuacji i dobrowolnym udziałem w programach pomocowych i profilaktycznych.

Rozdział 6. Cele do realizacji w latach 2017 - 2023

Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenie niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, polepszenie ogólnego stanu bytowego i zdrowotnego oraz więzi rodzinnych.

I. Cel: Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ograniczenie wykluczenia społecznego

1. Kierunki działania:

- 1) diagnoza podstawowych problemów klienta;
- 2) monitorowanie lokalnego rynku pracy oraz systematyczne przekazywanie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy;
- 3) systematyczna praca socjalna z bezrobotnymi klientami pomocy społecznej;
- 4) motywowanie do pracy, szkoleń, kursów i przekwalifikowania się oraz podnoszenia kwalifikacji;

5) porady i informacje o rynku pracy.

2. Oczekiwane efekty - wskaźniki:

- 1) zmniejszenie bezrobocia i co za tym idzie liczby klientów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia;
- 2) poprawa sytuacji bytowej i socjalnej mieszkańców;
- 3) zmniejszenie psychospołecznych skutków bezrobocia.

3. Podmiot realizacji - MOPS w Karpaczu oraz PUP w Jeleniej Górze.

4. Czas realizacji - praca ciągła do 2023 roku.

II. Cel: Przeciwdziałanie uzależnieniom i zjawisku przemocy w rodzinie

1. Kierunki działania:

- 1) motywowanie do udziału w zajęciach psychoedukacyjnych Punktu Konsultacyjnego w Karpaczu oraz leczenia odwykowego ambulatoryjnego i stacjonarnego;
- 2) uaktywnienie działalności ruchów abstynenckich;
- 3) realizacja zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 4) współpraca z poradniami i szpitalami odwykowymi;
- 5) współpraca z sądem, policją, prokuraturą;
- 6) realizacja programów terapeutycznych dla sprawców przemocy;
- 7) realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy;
- 8) współdziałanie wszystkich placówek oświatowych w zakresie profilaktyki;
- 9) tworzenie jednolitego gminnego systemu profilaktyki i wymiana informacji.

2. Oczekiwane efekty - wskaźniki:

- 1) zmniejszenie liczby osób z problemem nadużywania środków psychoaktywnych i uzależnionych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- 2) poprawa stanu zdrowia osób uzależnionych;
- 3) zmniejszenie patologii w rodzinie, w tym przemocy;
- 4) poprawa sytuacji materialnej i bytowej rodzin;
- 5) poprawa relacji między członkami rodziny;
- 6) wzrost motywacji do podjęcia terapii.

3. Podmiot realizacji Strategii:

- 1) MOPS i Urząd Miejski w Karpaczu;
- 2) Zespół Interdyscyplinarny;
- 3) szkoły;
- 4) policja;
- 5) sąd i prokuratura;
- 6) MKRPA.

4. Czas realizacji - praca ciągła do 2023 roku

III. Cel: Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych, chorych i niepełnosprawnych

1. Kierunki działania:

- 1) systematyczna likwidacja barier architektonicznych na terenie miasta;
- 2) pomoc w załatwianiu formalności w uzyskaniu orzeczeń ZUS i Powiatowego Zespołu Orzekającego ds. Niepełnosprawności;
- 3) aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
- 4) zapewnienie opieki ludziom starym i niepełnosprawnym;
- 5) zabezpieczanie środków finansowych na pokrywanie kosztów pobytu podopiecznych w DPS;
- 6) przyznawanie ustawowych świadczeń osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku i niepełnosprawności;
- 7) dożywianie;
- 8) programy profilaktyczne i sportowe dla mieszkańców;
- 9) aktywizacja społeczności lokalnej.

2. Oczekiwane efekty - wskaźniki:

- 1) przywracanie niepełnosprawnych i chorych społeczeństwu;
- 2) zapewnienie godnej starości ludziom chorym i starym;
- 3) zwiększenie dostępności osobom niepełnosprawnym do obiektów użyteczności publicznej;
- 4) zwiększenie dostępności do usług i świadczeń rehabilitacyjnych i medycznych.

3. Podmiot realizacji:

- 1) MOPS i Urząd Miejski w Karpaczu;
- 2) PCPR i PFRON;
- 3) DPS;
- 4) poradnie i szpitale specjalistyczne i rehabilitacyjne.

4. Czas realizacji - praca ciągła do 2023 roku.

IV. Cel: Wzmacnianie lokalnego systemu pomocy rodzinom oraz tworzenie warunków do życia i prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży

1. Kierunki działania:

- 1) pomoc materialna rodzinom;
- 2) dożywianie dzieci w szkołach;
- 3) motywowanie rodzin i osób do samodzielnego podejmowania działań w kierunku zmiany niekorzystnej sytuacji rodzinnej i życiowej;
- 4) poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne;
- 5) wsparcie poprzez przyznanie asystenta rodziny;
- 6) pomoc w załatwianiu różnych spraw życiowych;
- 7) współpraca ze specjalistycznymi instytucjami pomocy rodzinie;
- 8) aktywizacja pracy pedagogów szkolnych i nauczycieli na rzecz pomocy dzieciom z trudnościami psycho - społecznymi, dydaktycznymi i emocjonalnymi;
- 9) rozszerzenie oferty Klubu PROFIL dla starszych dzieci;
- 10) organizowanie wypoczynku letniego i zimowego;
- 11) realizacja działań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2. Oczekiwane efekty - wskaźniki:

- 1) poprawa sytuacji bytowej rodzin;
- 2) zmniejszenie poczucia bezradności;
- 3) zmniejszenie przejawów patologii w rodzinach;
- 4) ochrona przed negatywnymi wpływami środowiska;
- 5) podniesienie samooceny.

3. Podmiot realizacji Strategii:

- 1) MOPS i Urząd Miejski w Karpaczu;
- 2) szkoły;
- 3) policja;
- 4) sąd.

4. Czas realizacji - praca ciągła do 2023 roku.

Rozdział 7. Źródła finansowania zadań

Zadania przyjęte do realizacji będą finansowane z:

- 1) środków własnych Gminy;
- 2) środków pochodzących z funduszy unijnych;
- 3) środków pozyskanych z urzędu pracy;
- 4) dotacji z budżetu państwa;
- 5) środków z fundacji, organizacji i stowarzyszeń pozarządowych.

Rozdział 8. Podsumowanie

Celem Strategii są systemowe działania długofalowe na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców Karpacza. Jako instrument polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym, Strategia określa cele odpowiadające generalnym kierunkom działania zmierzającego do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wzmocnienia lokalnego systemu wsparcia dla rodzin, podejmowania działań na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zakłada się, że niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Karpacza na lata 2017-2023 będzie finansowana ze środków budżetu Miasta Karpacza, dotacji oraz środków pozyskanych z innych źródeł. Osiąganie zakładanych rezultatów jest uzależnione od wielkości dostępnych na realizację wyznaczonych celów oraz zmian w polityce społecznej wprowadzanych przez państwo. Wymiernym wskaźnikiem będzie obniżająca się liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodów zawartych w diagnozie.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 16 b ustawy o pomocy społecznej:

"1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.

2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;*
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;*
- 3) określenie:*
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,*
 - b) kierunków niezbędnych działań,*
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,*
 - d) wskaźników realizacji działań."*

Z kolei art. 17 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy stanowi, że *"1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:*

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;"*.

W związku z tym, że opracowanie strategii jest zadaniem o charakterze obowiązkowym konieczne stało się uchwalenie powyższej uchwały.